

Horizontaal leren

“Met elkaar leren over zelf gekozen onderwerpen, waar je interesse naar uitgaat, goed voorbereid en een beetje systematisch, maar informeler en gewoner” (Galesloot 1999, p.31). Kenmerkend voor horizontaal leren is, dat studenten zowel de vrijheid als de verantwoordelijkheid krijgen om het eigen leerproces en dat van hun collega-studenten te organiseren, waarbij een nadruk wordt gelegd op informatie-uitwisseling in een collegiale sfeer.

Werkwijze

- 1 De docent licht het concept van horizontaal leren toe (niet het gangbare verticale leren via een docent-expert, maar leren van en met collega's) en geeft aan wat de ruimte is waarbinnen de studenten zich kunnen bewegen (kader, randvoorwaarden, inhoudelijke en formele eisen);
- 2 Een serie bijeenkomsten wordt afgesproken. Elke student bereidt (individueel of in groepjes) één van deze bijeenkomsten voor. De student bepaalt de inhoud, vorm en duur van de bijeenkomsten en is verantwoordelijk voor de kwaliteit ervan. Dat vraagt een serieuze voorbereiding;
- 3 Elke bijeenkomst wordt door de groep beoordeeld. Men geeft een oordeel over de relevantie van het overleg (voor de groep), de kwaliteit of het niveau van de bijeenkomst en de vormgeving ervan.

Voorbeeld

In de universitaire lerarenopleiding kiezen docenten-in-opleiding (dio's) in het kader van het vak 'Docent buiten de klas' een thema dat zij zelfstandig verder uitdiepen. In een groep met andere dio's voert elke dio een zgn. 'studio' uit. Een studio houdt in dat over een thema collegiale uitwisseling plaatsvindt van minimaal 45 minuten en maximaal 4 uur. Dit wordt ondersteund door een schriftelijke samenvatting van maximaal twee A4. Voor het zelfstandig voorbereiden van de studio heeft de dio 40 uur beschikbaar. Op initiatief van de dio kan de docent/opleider worden betrokken bij de voorbereiding van de studio.

Opmerkingen

- Horizontaal leren stelt (hoge) eisen aan het vermogen van studenten om thema's en problemen op zo'n manier aan de orde te stellen dat deze interessant zijn voor een hele groep medestudenten (inhoud, vorm, relevantie en niveau).
- Hierboven is steeds uitgegaan van een maximale vrijheid en een zo groot mogelijke verantwoordelijkheid, maar beide aspecten laten

ruimte voor variatie. Men kan de keuzevrijheid beperken door bijvoorbeeld thema's vast te leggen (inhoudelijke beperking), of de vorm van bijeenkomsten nader voor te schrijven (organisatorische beperking).

- Ook de verantwoordelijkheid kan ingeperkt worden; zo kan worden geëist dat voorstellen voor bijeenkomsten eerst ter goedkeuring worden voorgelegd aan de docent of de groep voordat men die verder uitwerkt, of men kan ervoor kiezen de verantwoordelijkheid voor de evaluatie van de collegiale uitwisseling aan de docent te laten.

Over dit document

Deze werkvorm is afkomstig uit Milus, J., Oost, H. en Holleman, W. (2001). *Werken aan Academische vorming. Ideeën voor actief leren in de onderwijspraktijk*. Utrecht: Universiteit Utrecht (IVLOS).

U mag dit materiaal gebruiken indien u de bron correct vermeldt en indien u zelf ook uw materiaal deelt via de website.